

Wij hebben dus alleen te doen met relatieve resultaten, die tot geometrische orde worden gecategoriseerd om de onzuiverheden der kleuren vast te stellen.

Zoo kan b.v. bij cadmium geel, menie, zinnoberrood, de zuiverheid tot $\frac{90}{100}$ bereikt worden; daarentegen blauw, paars en groen, maar $\frac{60}{100}$, wat wij zelf ook kunnen onder- vinden bij olieverf of tempera (temperaverf heeft veel meer kleurzuiverheid, 1o. door zijn dofheid, waardoor 't beter licht absorbeert, 2o. door zijn klein percentage olie).

Worden b.v. door menging rood of geel gebroken tot $\frac{60}{100}$ zuiverheid, dan werken ze beter mee in 't vlak met blauw (d.w.z. springen als kleur niet uit). Zoo zijn er vele kleur- problemen waarbij Ostwald ons helpen kan.

In een meer uitgebreid werk als de „Farbenatlas” probeert Ostwald zijn theorieën in prak- tijk te brengen. Men zou dit kunnen noemen de normalisatie van alle kleuren. Hij heeft ± 2500 kleuren exact gemeten en vastgesteld in geometrische orde. Al die kleuren zijn voorzien van teekens. Het zou te ver voeren nog verder hierover te schrijven en daarom zullen wij ons bepalen tot een voorbeeld hoe Ostwald zijn theorie toepast:

Stel 't geval, dat deze atlas in 't bezit van iederen huisschilder en van iederen kunstschilder is, om bij ons vak te blijven, want Ostwald zelf bedoelt den atlas over een veel wijder kring (fabrikant, modiste enz.) Maakt een kunstschilder een interieur-ontwerp, dan moet hij tegenwoordig met den huisschilder alles bespreken en de kleuren uitzoeken, mengen enz. om eindelijk de gewenschte tint te bereiken, dit alles met veel moeite en tijdverlies, terwijl nu als hij den atlas heeft, stuurt hij een opgave van de teekens aan den huisschilder, die op z ij n atlas de kleuren terugvindt en daarnaar regelt. Dit lijkt ons een modern prak- tische werkwijze.

Maar er is een gevaar aan verbonden; men zou het systeem kunnen gebruiken zonder meer en ieder zou dan denken, dat als hij een geometrische verhouding van uit den kleurkring samenstelt, hij dan een aesthetische harmonie krijgt. Dit is niet zoo. Want het getal en de maatverhouding van de vlakke kleurinvulling spelen een groote rol in de beel- ding en men kan niet objectief vaststellen, wanneer een maat juist is ten opzichte van een andere, dit hangt af van de rhythmische beelding op zichzelf in ieder kunstwerk. De moderne schilderkunst beeldt in evenwichtige verhouding van, kleur, lijn, vlak, ten opzichte der vlakruimte. Hoe evenwichtiger de beelding, hoe meer de rust door de beweging dezer beeldingsmiddelen heen, tot stand komt. Daar de moderne schilderkunst beeldt met geome- trische vormen, zoo is 't logisch dat de kleuren in dezelfde geest samengaan om tot evenwicht tusschen vorm en kleur te geraken.

Indertijd hebben architecten, zoowel in het buitenland als in Holland beweerd, dat niet alleen de architectuur naar geometrische wetten moet worden opgebouwd, maar ook de andere kunsten. De andere kunsten waren toen nog verre verwijderd van deze opvatting, nu zijn ze er door de nieuwe beelding veel nader bijgebracht.

Dat eertijds dit streven geen weerklank vond, was verklaarbaar door 't sterk individualisme, en dat nu nog steeds reacties ontstaan is ook begrijpelijk, want zoo'n algemeene opvatting eischt onderdrukking der individueele grilligheden. Een algemeene theorie of opvatting te brengen heeft groote beteekenis: er ontstaat orde en alleen door orde kan een stijl groeien; deze orde moet door alle beeldende vakken heengaan, tot zij het evenwicht met a l l e vakken gevonden heeft.